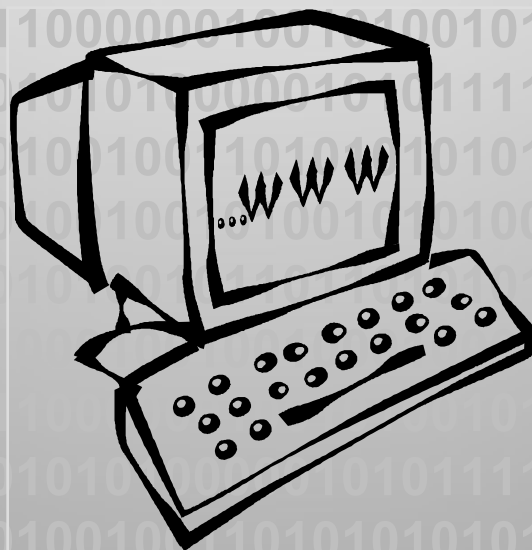
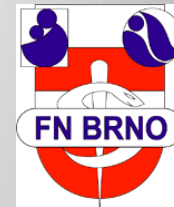

PACS, digitalizace,...

J. Foukal, A. Neumann
Radiologická klinika LF MU a FN Brno

digitalizace

- Jak získat digitální data?
  - naskenování klasických RTG obrazů
  - nepřímá digitalizace **computed radiography (CR)**
  - přímá digitalizace **direct radiography (DR, DX)**

neřímá digitalizace

nepřímá digitalizace

- Místo kazety s filmem využívá kazetu s pamet'ovou folií
  - Folie obsahuje mikrokrystaly fosforeskující látky - photo-stimulable phosphor (PSP) – materiál CsI, CsBr, ...
  - Při expozici rentgenového záření dochází k excitaci elektronů uvnitř krystalů, tyto elektrony setrvávají v metastabilním vysokoenergetickém stavu.
- Kazeta se vloží do skeneru, který obraz přečte a převede do digitální podoby
  - Ke čtení slouží laserový paprsek, který uvolní excitované elektrony, což vyvolá emisi viditelného světla - fotonu. Fotony jsou zachyceny ve fotonásobiči a převedeny na el. signál.

přímá digitalizace

- Zachycený obraz je přenesen přímo na zobrazovací stanici
- Detektor tvoří čipy ze světlocitlivých polovodičových prvků

přímá digitalizace

Typy:

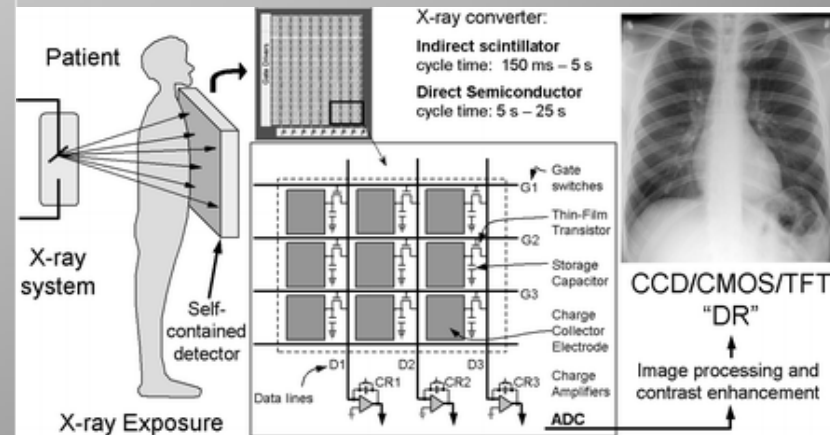
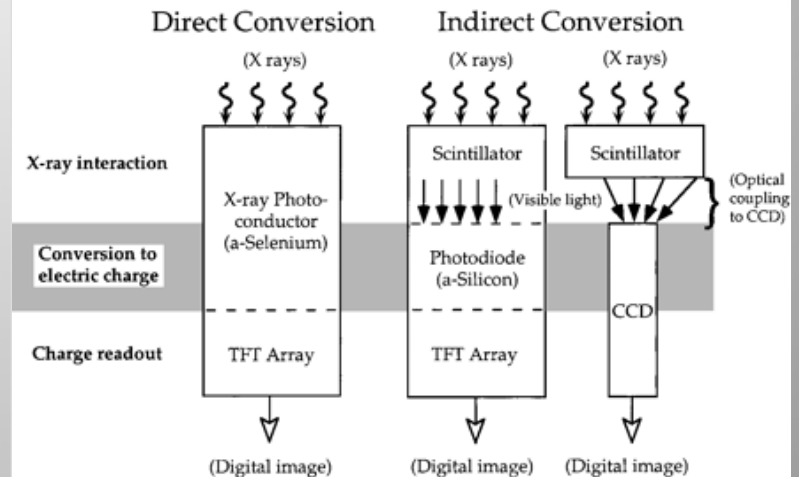
S přímou konverzí rtg záření

- rtg záření se převádí přímo na el. signál (amorfní Se)
- el. signál zachytává TFT flat panel

S nepřímou konverzí rtg záření

- převádí rtg záření na světelný meziobraz (scintilátor – CsI, Gd₂O₂S) a tento pak na el. signál
- zachytávání el. signálu TFT, CCD, CMOS

Electronically readable detectors

Výhody/nevýhody klasického RTG

Výhody

- tradiční metoda
- dobré znalosti kliniků

Nevýhody

- drahý provoz (filmy, kazety, chemikálie)
- potřeba tmavé komory
- potřeba archivačního skladu
- nemožnost postprocessingu
- nemožnost teleradiologie
- pouze **1 kopie**

Výhody/nevýhody digitálního RTG

• **Výhody**

- dlouhodobá archivace
- snížení operačních nákladů
- možnost teleradiologie
- online přístup k uloženým obrázkům
- možnost postprocesingu

• **Nevýhody**

- závislost na složitém softwaru a hardwaru
- vysoké pořizovací náklady
- potřeba administrátora PACSu
- zabezpečení dat

terminologie

- modalita = zařízení, které produkuje obrazové informace pro PACS
- **RIS** = Radiology Information System
- **HIS/NIS** = Hospital Information System

PACS

- **Picture Archiving and Communication System**
- ukládání, přenos, zobrazení a manipulace s digitálními daty

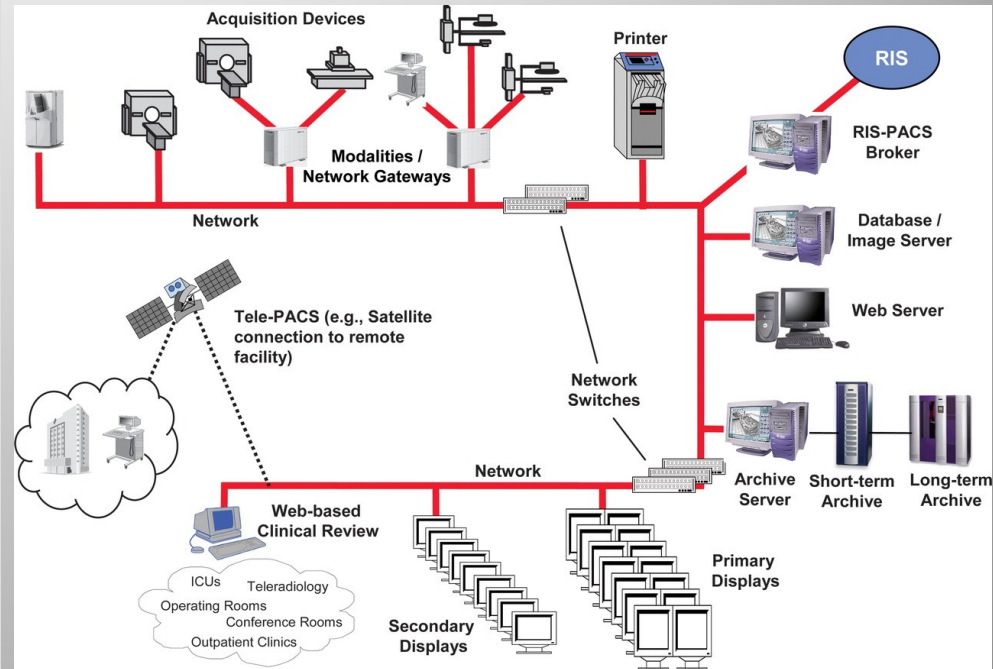
základní funkce PACS

- získání obrázku
- odeslání na zabezpečený server PACS
- archivace zašifrovaných dat
- při požadavku – dešifrování a odeslání do prohlížeče
- pro účely vzdělávání anonymizace

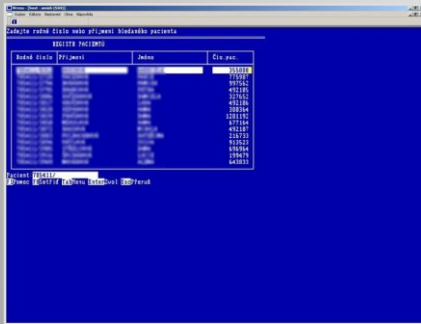
hlavní součásti PACS

- základní součást - zdroje dat **modality**
- vlastní software
- archiv
- vyhodnocovací stanice
- všechny digitální modality jsou zapojené do PACS
- data z přístrojů bez digitálního DICOM musí být nejdříve zdigitalizovány pomocí skeneru

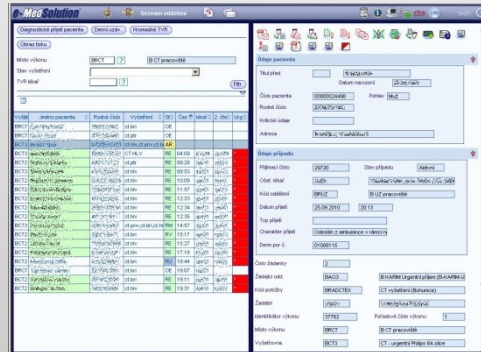

naše pracoviště

HIS (AMIS)

RIS (eMed)

HL7

HL7

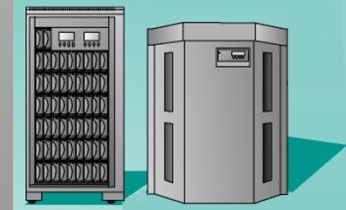
DICOM

DICOM

DICOM

DICOM

PACS Archive

DICOM

- Digital Imaging and Communications in Medicine
- standard pro výměnu dat mezi systémy PACS
- obsáhlý soubor standardů pro zacházení, ukládání, tisk a přenos v medicínském zobrazování
- obsahuje standardizované a volné kolonky údajů a obrazová data
- obsahuje např. definici souborového formátu a síťový komunikační protokol, hlavičku s údaji o pacientovi,...

DICOM file format

- Hlavička

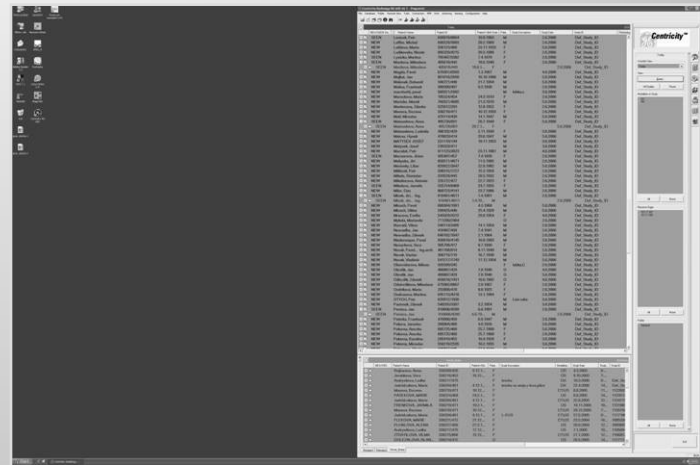
[Group.Element]	Title	Value
[0002-0000]	File Meta Elements Group Length	170
[0002-0001]	File Meta Information Version	1
[0002-0002]	Media Storage SOP Class UID	1.2.840.10008.5.1.4.1.1.1.1
[0002-0003]	Media Storage SOP Instance UID	1.3.6.1.4.1.20468.2.26.0.3.665.4
[0002-0010]	Transfer Syntax UID	1.2.840.10008.1.2
[0002-0012]	Implementation Class UID	1.3.6.1.4.1.20468.0.1.1.6.0.1
[0002-0013]	Implementation Version Name	TMDTK160
[0008-0005]	Specific Character Set	ISO_IR 192
[0008-0008]	Image Type	ORIGINAL\PRIMARY
[0008-0016]	SOP Class UID	1.2.840.10008.5.1.4.1.1.1.1
[0008-0018]	SOP Instance UID	1.3.6.1.4.1.20468.2.26.0.3.665.4
[0008-0020]	Study Date	20060509
[0008-0021]	Series Date	20060509
[0008-0022]	Acquisition Date	20060509
[0008-0023]	Image Date	20060509
[0008-002A]	Inconnu	20060509142650.000000
[0008-0030]	Study Time	000000.000
[0008-0031]	Series Time	000000.000
[0008-0032]	Acquisition Time	000000.000
[0008-0033]	Image Time	000000.000
[0008-0040]	Data Set Type	0
[0008-0041]	Data Set Subtype	IMA NONE
[0008-0050]	Accession Number	00665
[0008-0060]	Modality	DX
[0008-0068]	Presentation Intent Type	FOR PRESENTATION
[0008-0070]	Manufacturer	"GE Healthcare"
[0008-0080]	Institution Name	FN Brno
[0008-0081]	Institution Address	Not Initialized Not Initialized Brno Not Initialized Not Initialized
[0008-0090]	Referring Physician's Name	MUDr. Petr Nadenicek, Ph.D.
[0008-0100]	Code Value	[Variant]
[0008-0102]	Coding Scheme Designator	SNM3
[0008-0104]	Code Meaning	[Variant]
[0008-1010]	Station Name	CS1013RX07
[0008-1030]	Study Description	@[Dw:0001][Dw:0071][Dw:0072]@
[0008-103E]	Series Description	Hip-joint
[0008-1040]	Institutional Department Name	Radiology
[0008-1050]	Performing Physician's Name	
[0008-1090]	Manufacturer's Model Name	"Thunder Platform"
[0008-1110]	Referenced Study Sequence	
[0008-1120]	Referenced Patient Sequence	
[0008-1150]	Referenced SOP Class UID	1.2.840.10008.5.1.4.1.1.1.1
[0008-1155]	Referenced SOP Instance UID	1.3.6.1.4.1.20468.2.26.0.3.665.5
[0008-2112]	Source Image Sequence	
[0008-2218]	Anatomic Region Sequence	
[0009-0010]	Inconnu	SPI RELEASE 1
[0009-1015]	Inconnu	0425050T712006051114123534
[0010-0010]	Patient's Name	A00401
[0010-0020]	Patient ID	00401
[0010-0030]	Patient's Birth Date	19290101
[0010-0040]	Patient's Sex	F
[0010-1030]	Patient's Weight	

- Obrazová data
  - Hrubá data
  - JPEG komprese
    - Ztrátová
    - Bezeztrátová
  - RLE – bezeztrátová komprese

DICOM software (např. MagicView)

- software pro tisk, organizaci, prohlížení, export a práci s obrázky v DICOM formátu

vyhodnocovací stanice

- diagnostické
  - normální PC
  - speciální medicínské monitory (DICOM kalibrovatelnost)
  - software
- pracovní

archivace dat

- server
  - lokální
  - vzdálený
- požadavky
  - maximální bezpečnost
  - přístupová rychlost
  - rozšiřovatelnost

dvojí čtení

- Důvody druhého čtení:
  - „Více očí, více vidí“.
  - legislativa (v některých zemích)
  - medicínské důvody – z některých publikací vyplývá, že dvojí čtení snímků je nejlepší (nejefektivnější) způsob (ekonomicky, statisticky, vědecky) jak zvýšit senzitivitu a specificitu RTG vyšetření
- PACS a RIS významně zjednodušuje zavedení druhého čtení

dvojí čtení

• dříve

- lékař napíše nález a vytiskne jej
- společně s filmy je nález uložen (v přihrádce)
- další lékař si vyzvedne filmy i nález
- provede druhé čtení
- signuje nález
- nález je expedován

• nyní

- lékař zapíše nález do RIS
- další lékař provede druhé čtení prostřednictvím PACS a RIS
- signuje nález a uvolní jej k expedici
- nález je ihned expedován elektronicky

telemedicína

- elektronická výměna medicínských informací mezi poskytovateli zdravotní péče a pacienty nebo mezi poskytovateli zdravotní péče s cílem zdokonalení zdravotní péče. Zahrnuje obrazové, zvukové i textové informace. Je užitečná v případech, kdy fyzické bariéry brání rychlému přenosu informací zejména mezi poskytovateli zdravotní péče. Mezi její přínosy patří zejména lepší přístup k informacím pro vzdálené pacienty, snížení cestovních nákladů poskytovatelů zdravotní péče a lepší možnosti vzdělávání v medicíně
- aplikace technologií za pomoci internetu na poli zdravotnictví

telemedicína

- pro širokou veřejnost spousta dostupných serverů
- informace o léčích
- informace o léčebných postupech

- telekonference
- výuka

teleradiologie

- možnost speciálních konzultativních vyšetření
- druhé čtení snímků
- homeworking

postprocessing

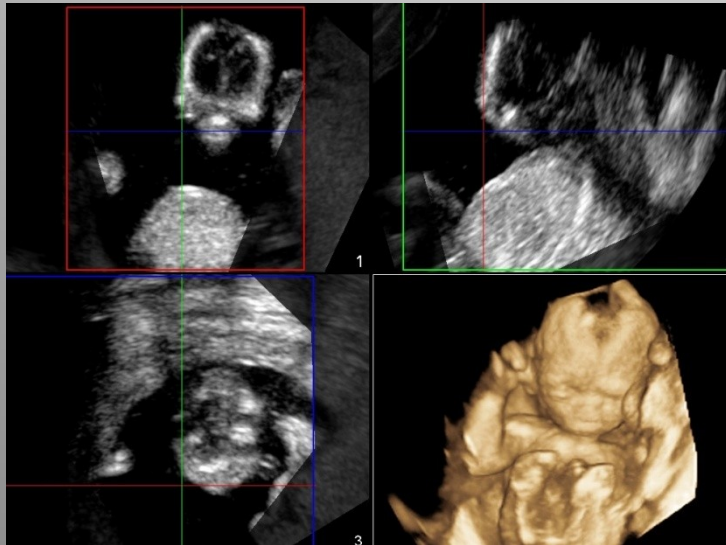
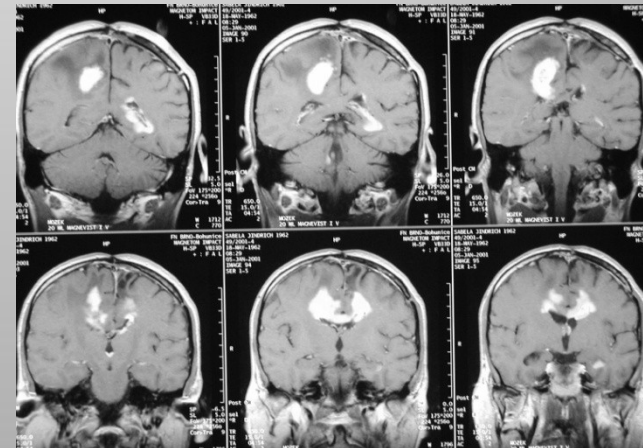
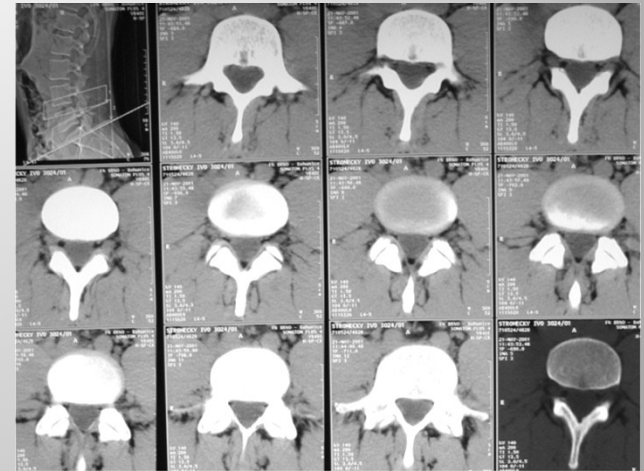
- manipulace s obrázky
  - rotace, ořezání, zoom, kontrast, jas, 3D rekonstrukce, MPR, měření objemu, vzdáleností a úhlů, denzt,...

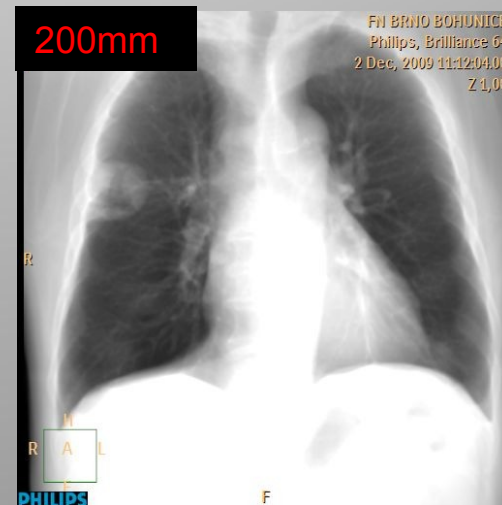
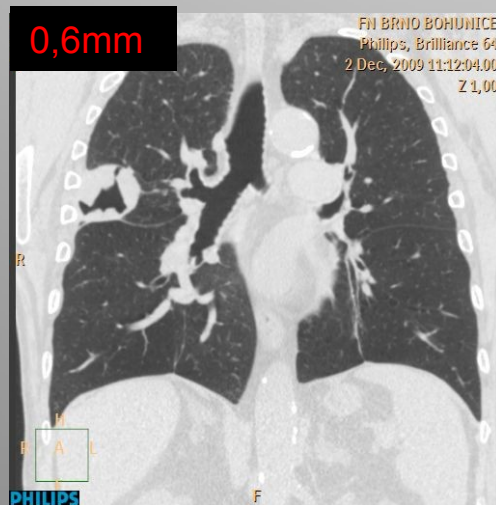
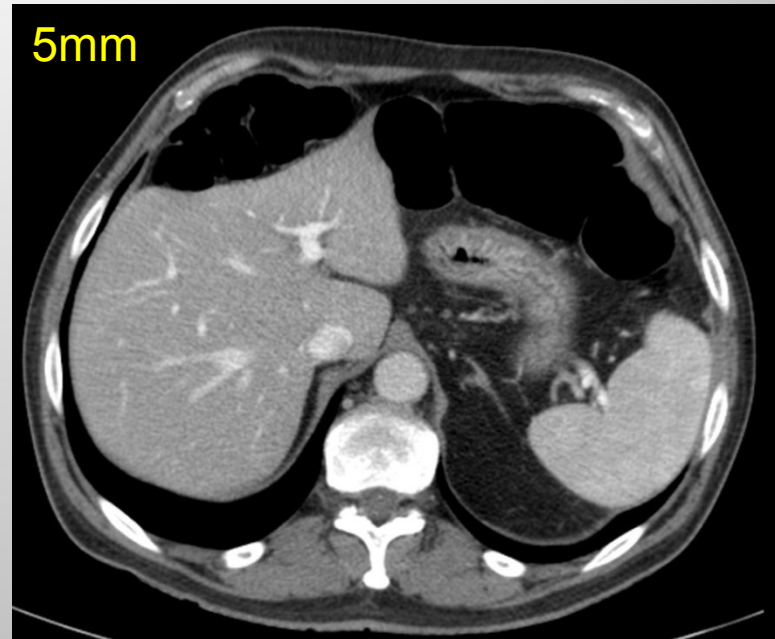
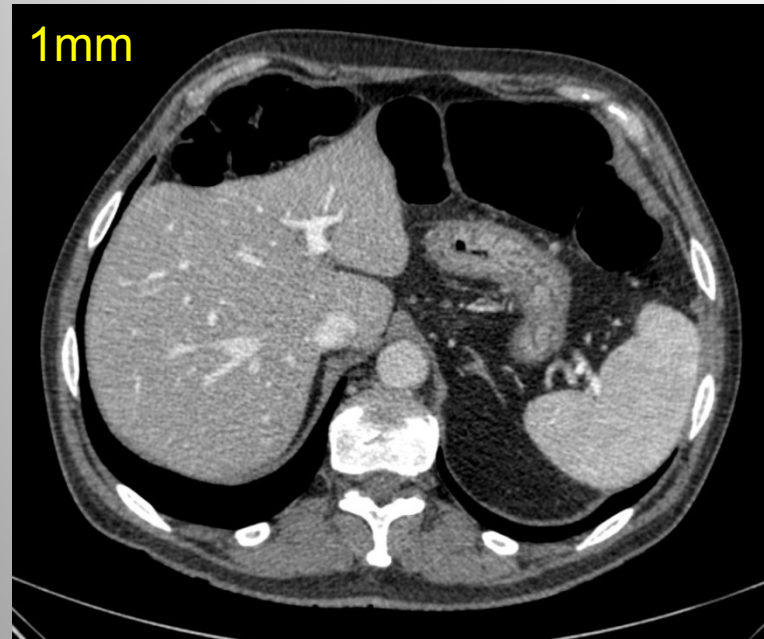
Možné zdroje 3D obrazů

- CT
- MR
- UZ
- nukl. medicína

2D

Rekonstrukce velmi tenkých řezů z MDCT do běžné šíře vrstvy

Typy rekonstrukcí

- **MPR** - Multiplanar Reconstruction/Reformation
- **MIP** - Maximum Intensity Projection
- **VRT** - Volume Rendering Technique
- **SSD** - Shaded Surface Display
- **virtuální endoskopie**

MPR

SIENET Sky - 3D Viewer [user for RDK]

Patient Modes MPR 3D General 3D Orientation MPR Orientation Display Help

Coronal MPR
ORIGINAL\PRIMARY\AXIAL\CT_SOM4 SPI S
FN BRNO - Bohunice
Ex:000001
2006/01/01
20:19

R L A

kVp:120 mA:150 ms:750
512x512x36 Transverse
(0.79x0.79x8.00mm)
Transverse MPR

Sagittal MPR
ORIGINAL\PRIMARY\AXIAL\CT_SOM4 SPI S
FN BRNO - Bohunice
Ex:000001
2006/01/01
20:19

P

kVp:120 mA:150 ms:750
512x512x36 Transverse
(0.79x0.79x8.00mm)
Coronal MIP Slab

Transverse MPR
ORIGINAL\PRIMARY\AXIAL\CT_SOM4 SPI A
FN BRNO - Bohunice
Ex:000001
2006/01/01
20:19

R L R

kVp:120 mA:150 ms:750
512x512x36 Transverse
(0.79x0.79x8.00mm)

Coronal MIP Slab
ORIGINAL\PRIMARY\AXIAL\CT_SOM4 SPI S
FN BRNO - Bohunice
Ex:000001
2006/01/01
20:19

L

kVp:120 mA:150 ms:750
512x512x36 Transverse
(0.79x0.79x8.00mm)

MPR Slabs

Slab On/Off

- MIP Slab
- AvellP Slab
- VR Slab
- MiniP Slab

Slab Thickness (mm)

Viewer
CDR
3D

View MPR 3D

Tools1 **Tools2**

MPR

PHILIPS Portal Client [logged in as 'foukal']

Directory Review Analysis Film Report Help

2D Slab Volume Endo

Thickness: 5,0 mm Paddle wheel

Render: Average

Rotation center Show crosshair

Series: Batch Cine Clip

From: To:

Thickness: 5,0 X Increment: 0 No. Images: 0

Mini Image + Reference +

Parameter Frame

Window: Default

Exit Reset all

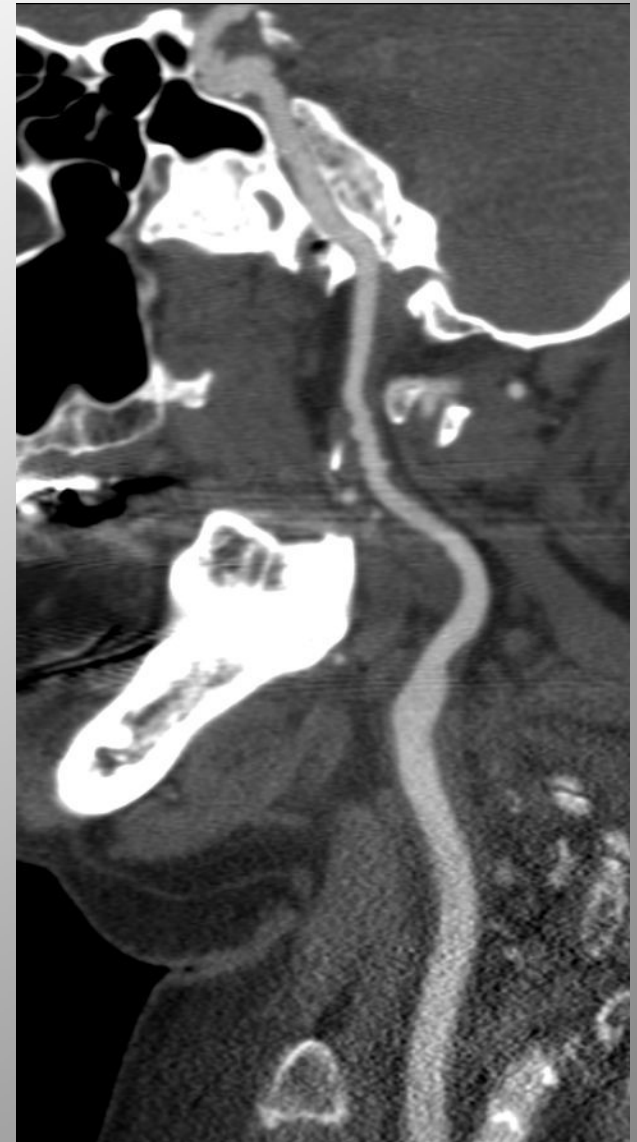
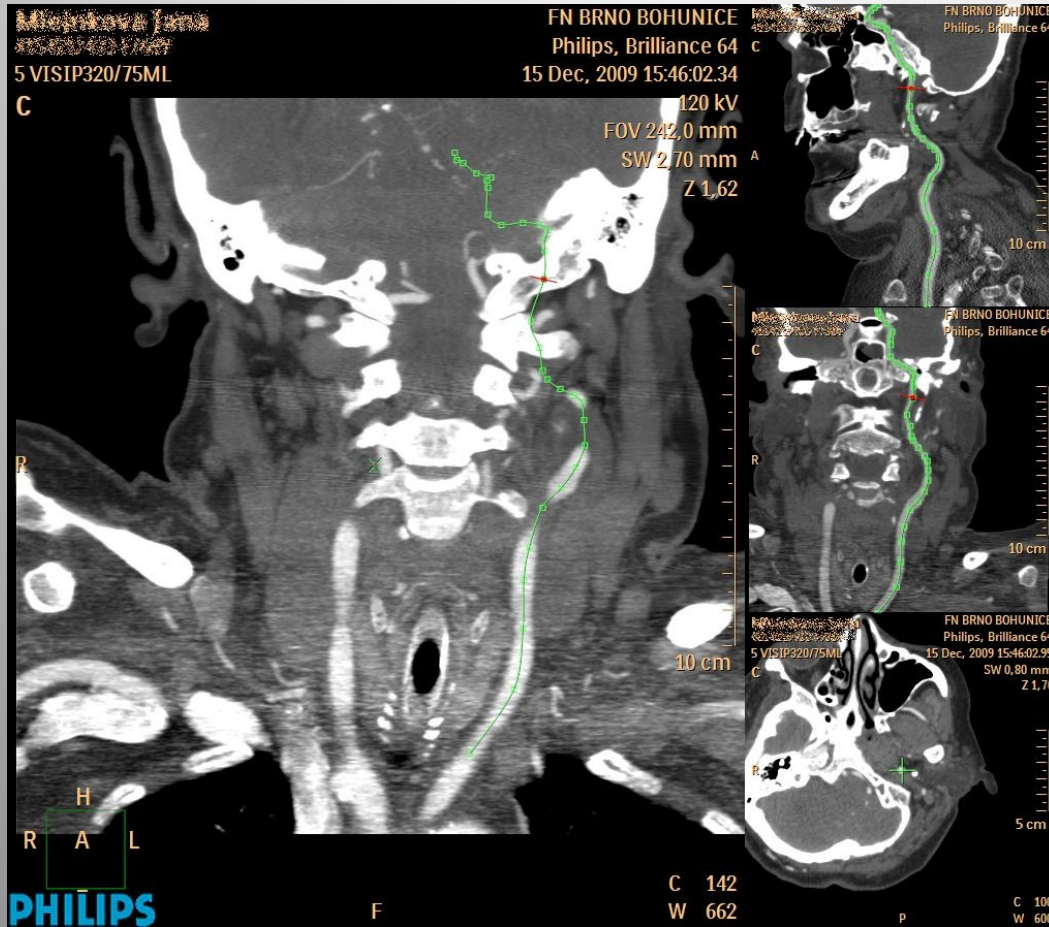
R H A L F 10 cm

R A L P 10 cm

R A L P 10 cm

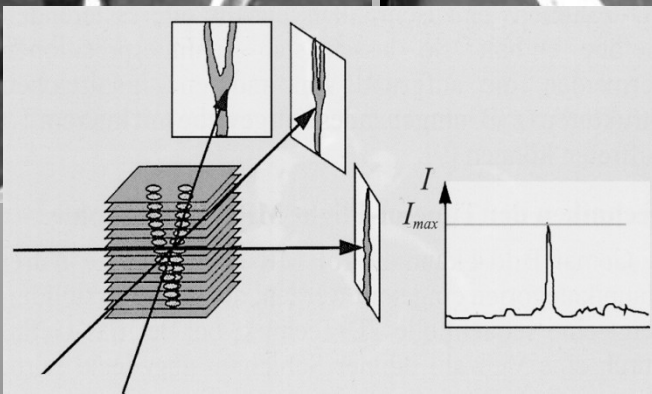
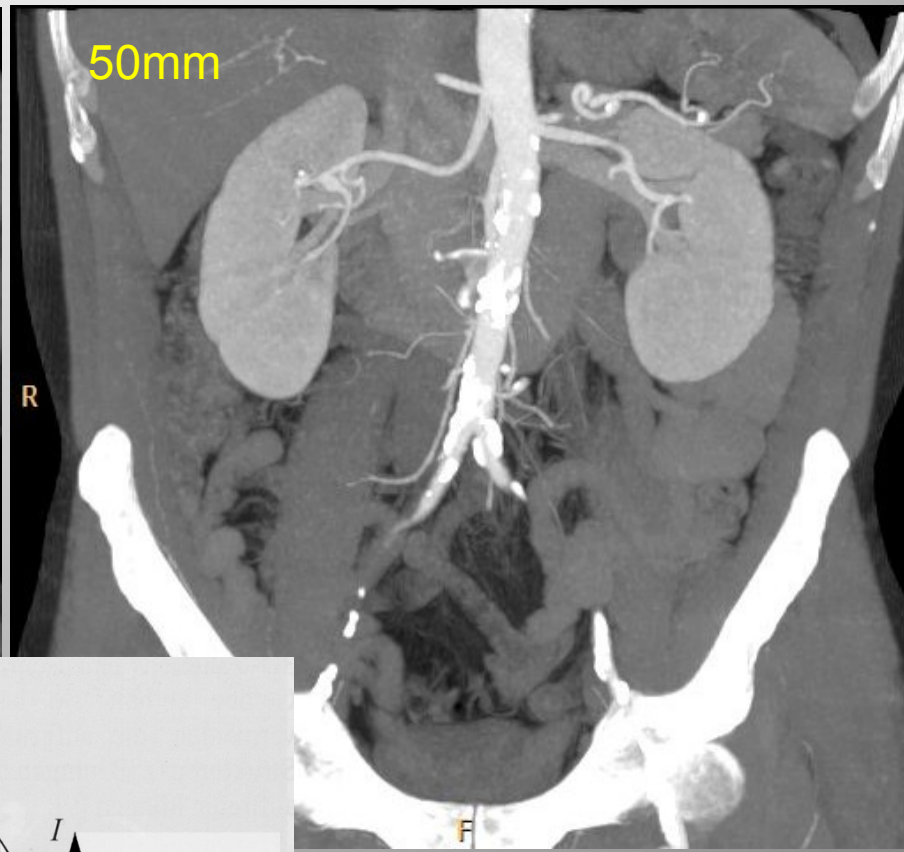

curved MPR

MIP

MIP displays the highest intensity (maximum intensity Hounsfield unit) voxel along a particular projection through the volume dataset. This creates a 2D image of the brightest voxels.

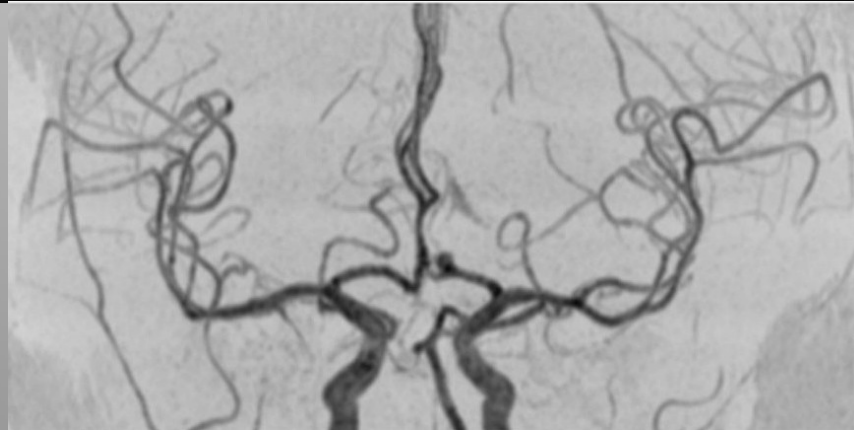
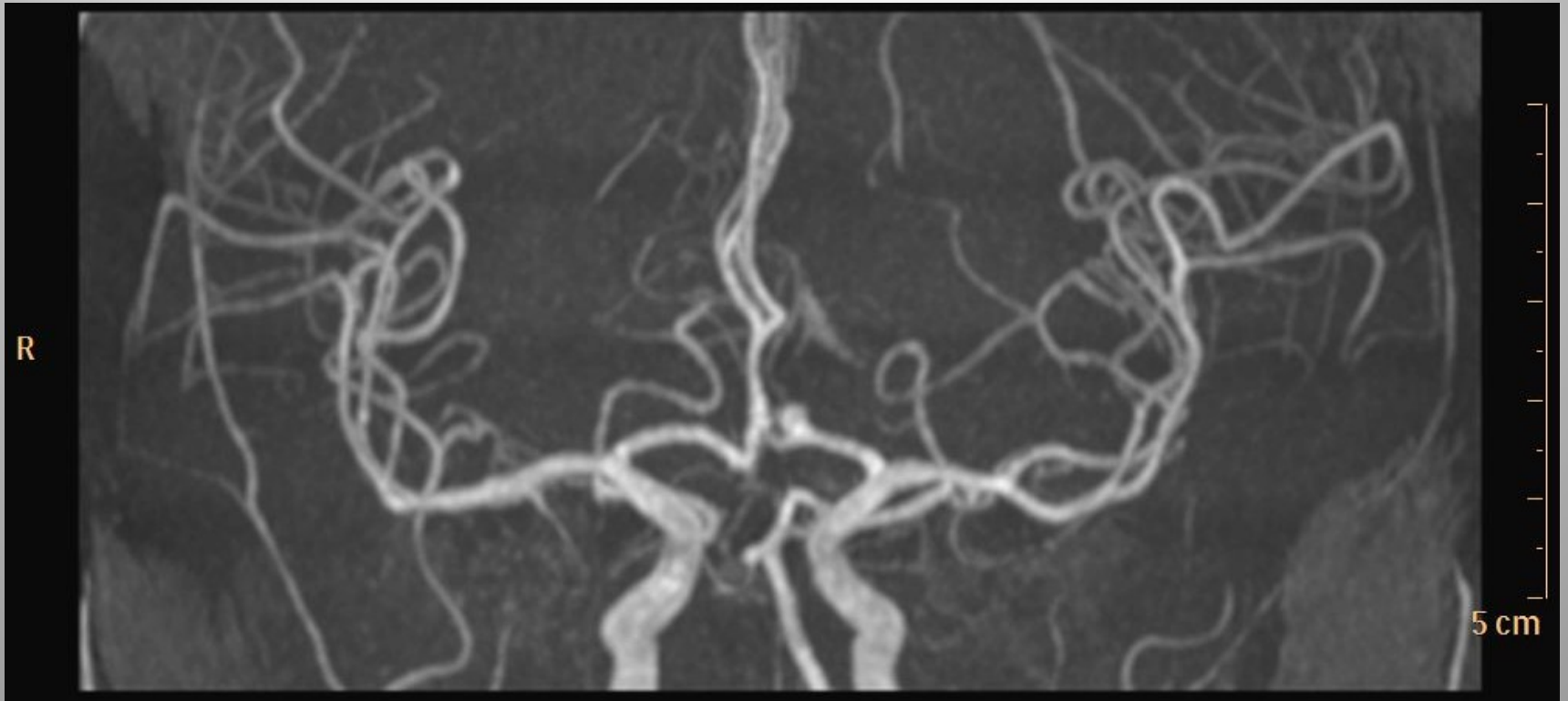

využití – cévy, kosti

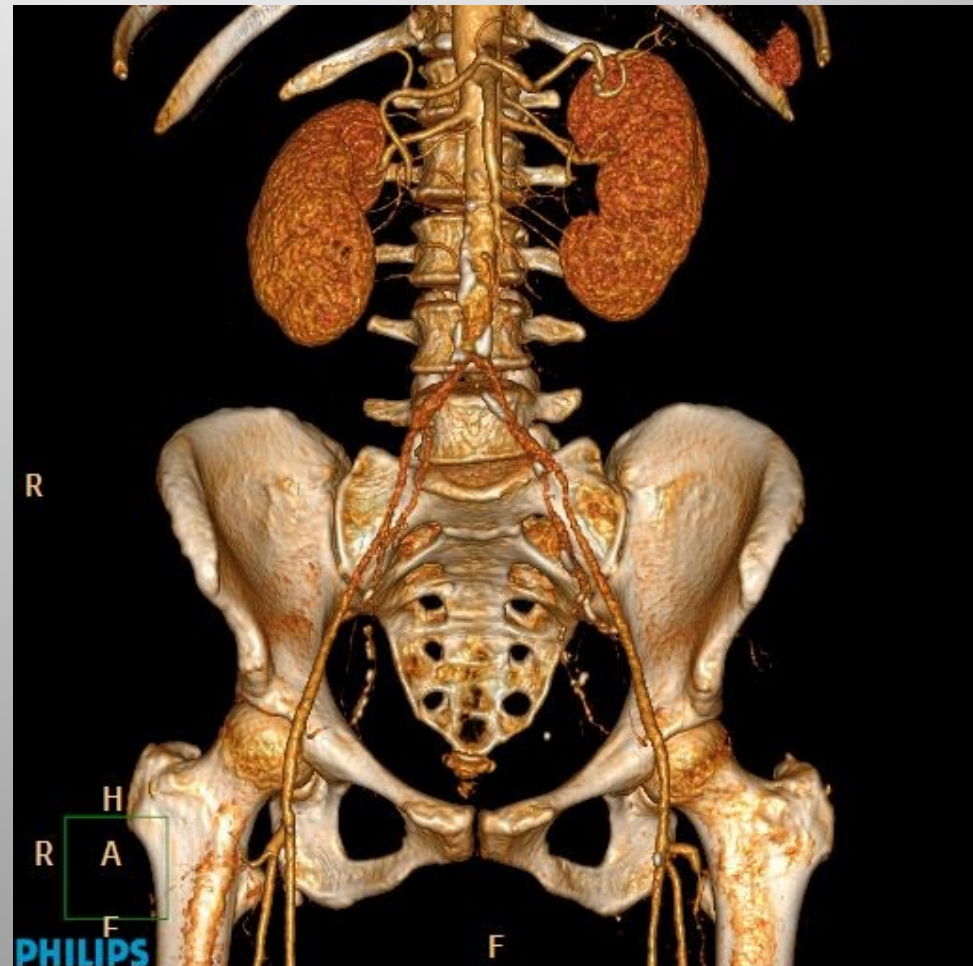
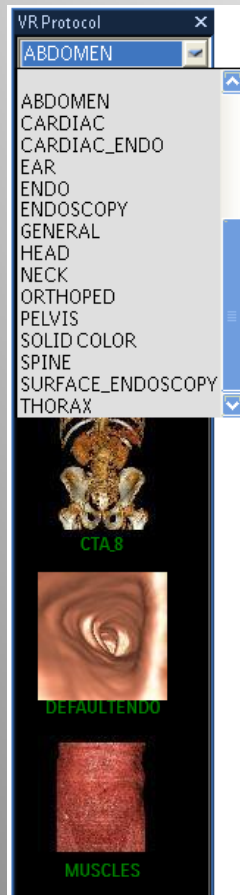
MIP

VRT

Volume rendering assigns **opacity** and **color** to every voxel according to rendering protocols for vasculature, soft tissue, and bone.
Selected structures can be rendered opaque, translucent, or Invisible.

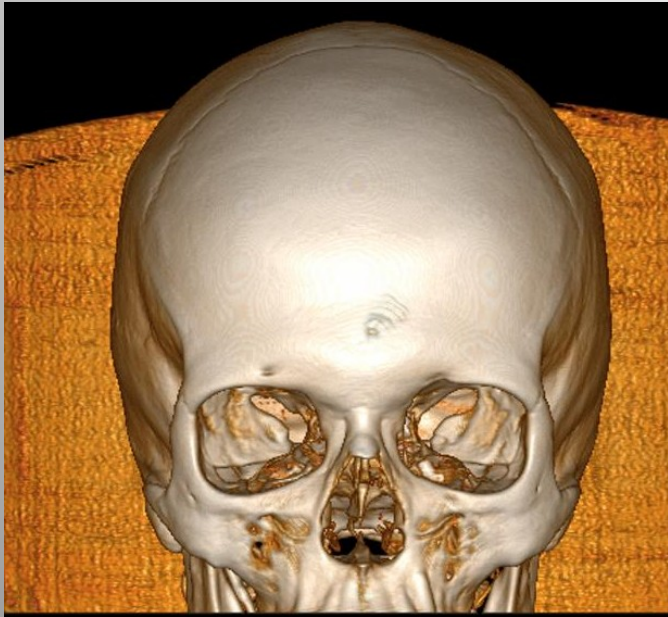

využití – cévy, kosti

VRT

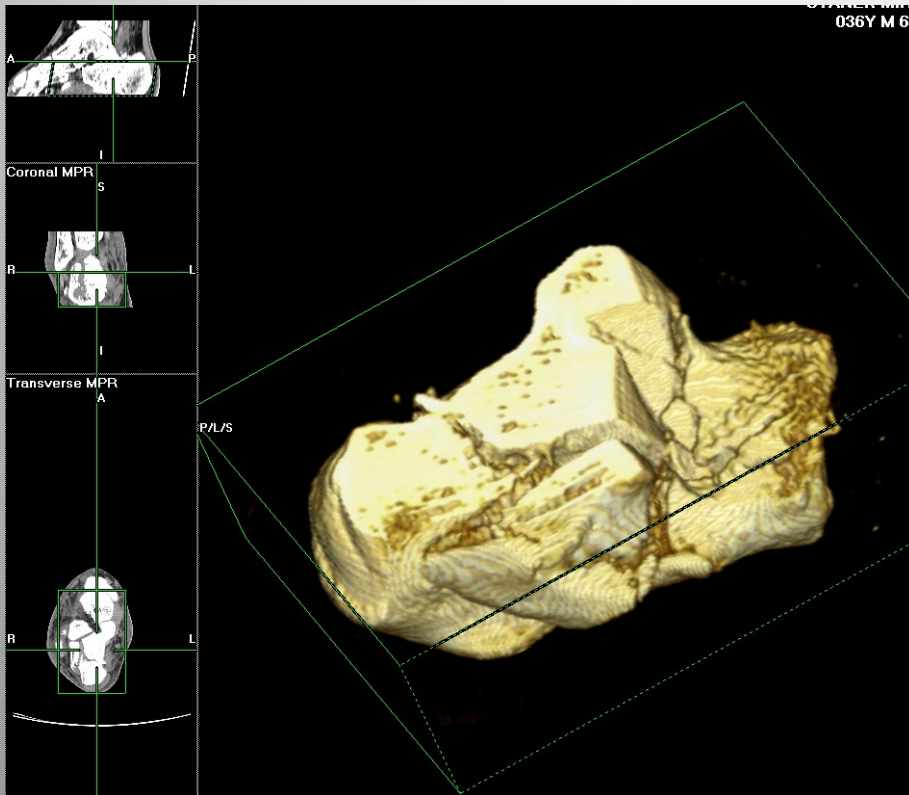
Extrakce kosti

Willisův okruh

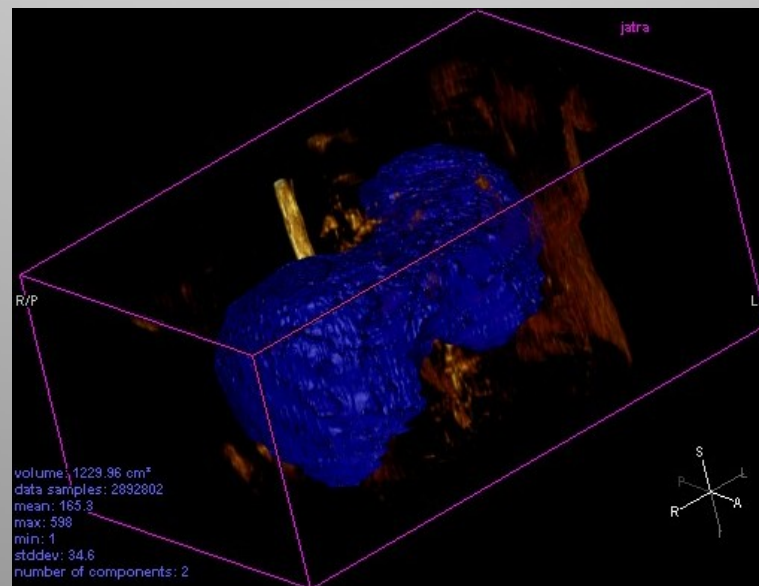
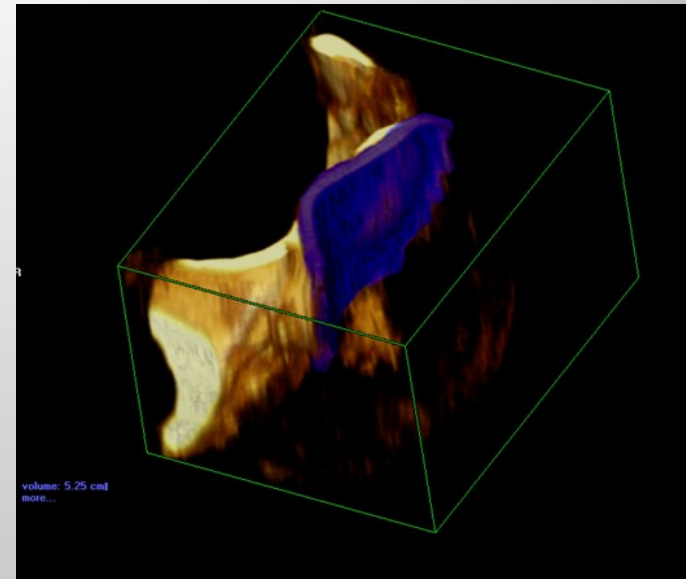
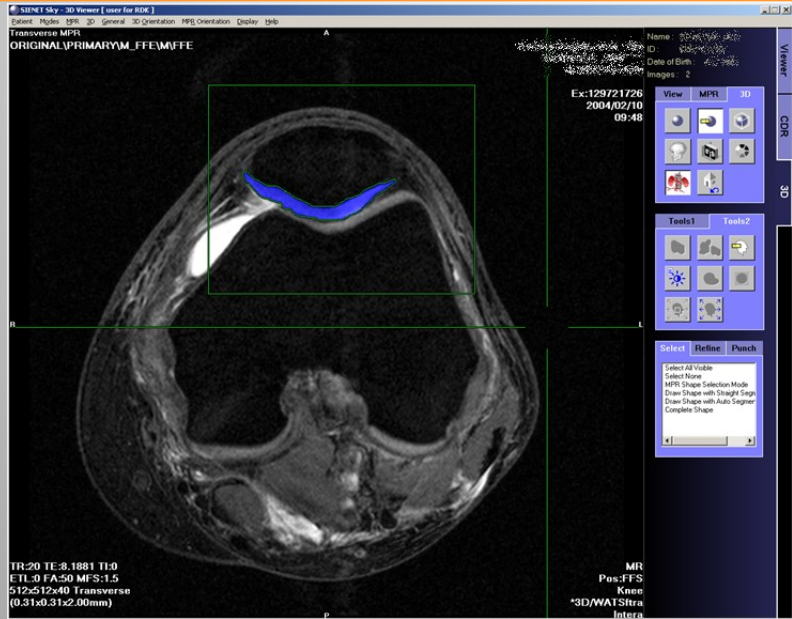

VRT

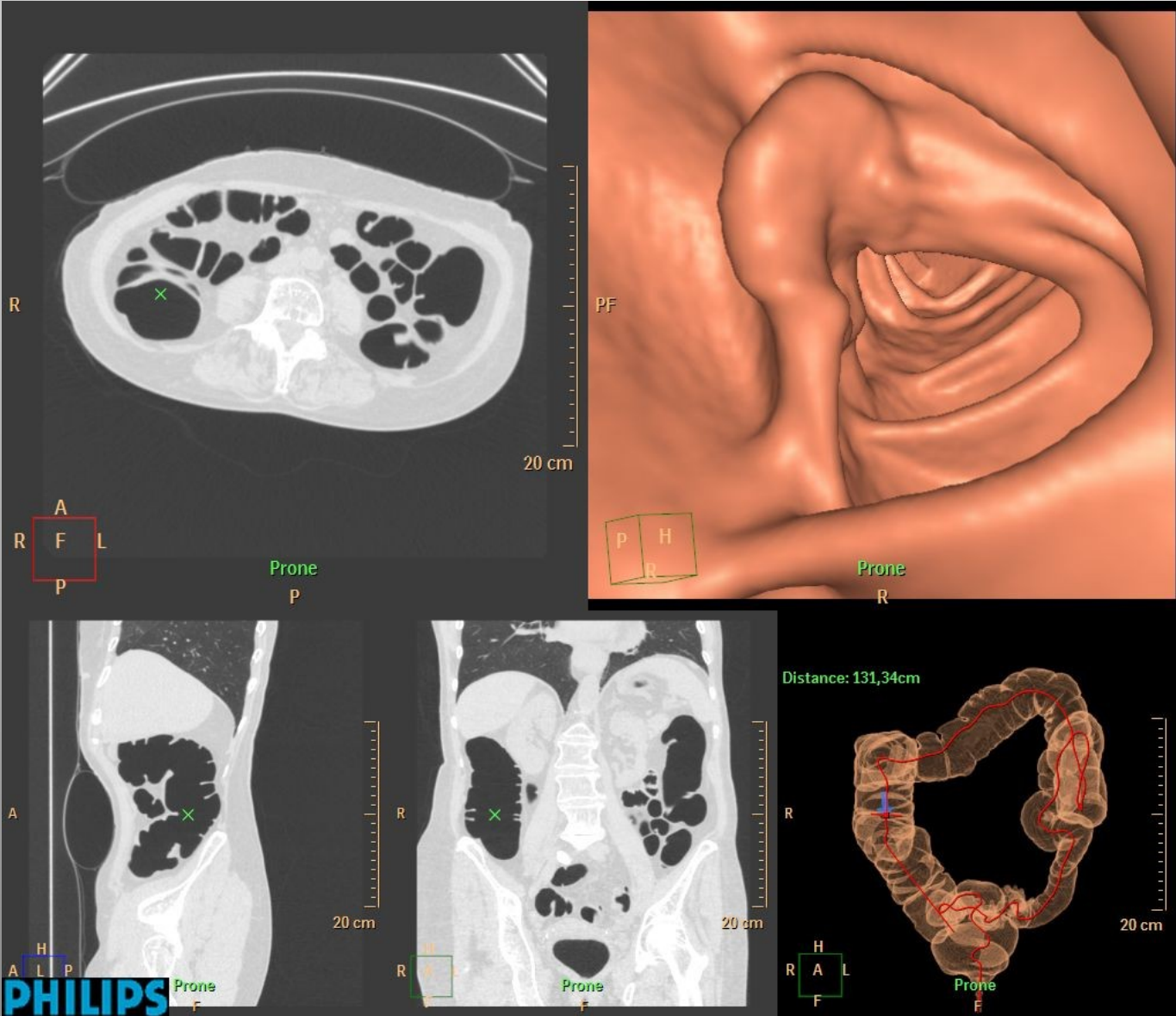

Volumetrie

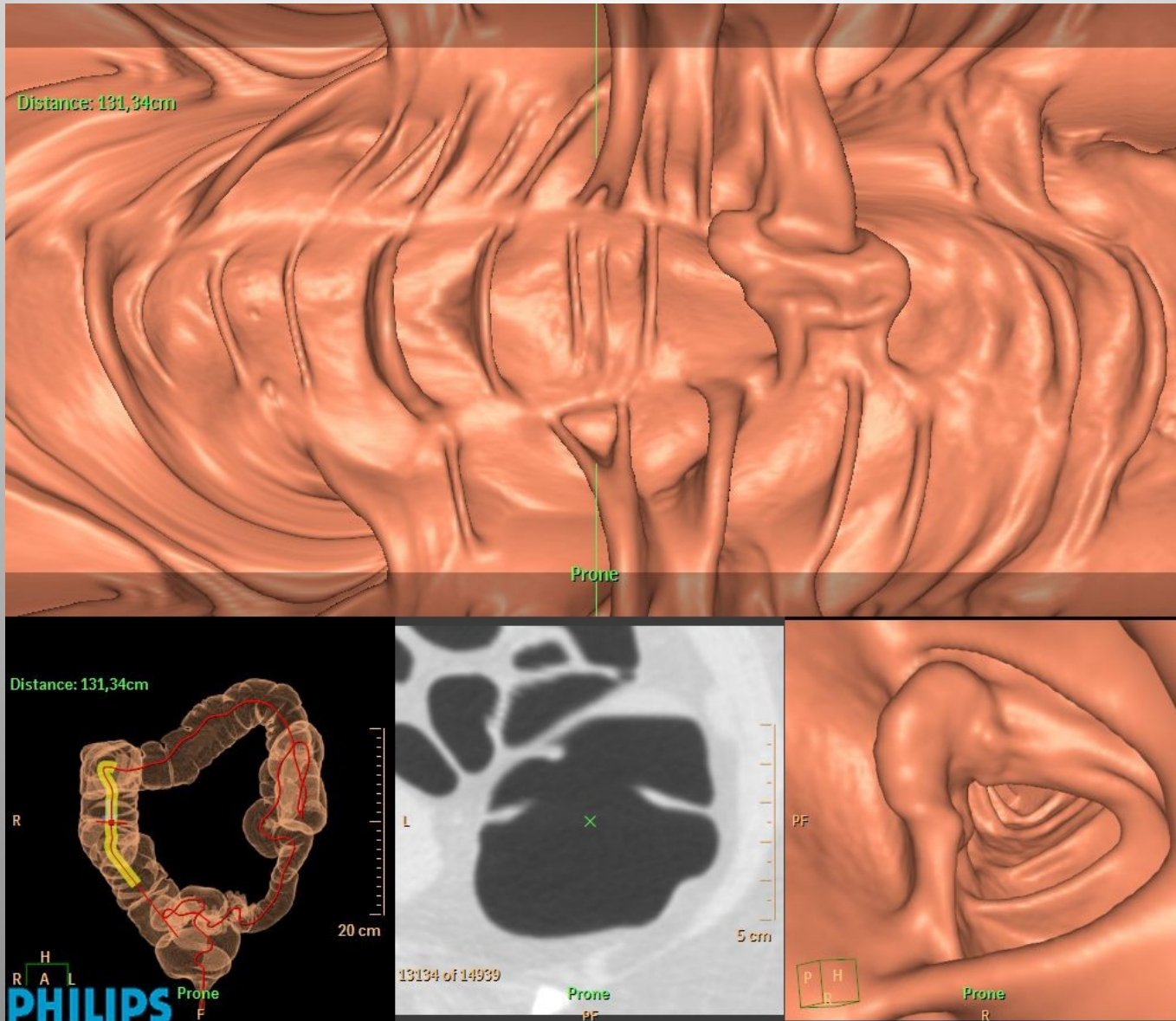
Virt. kolonoskopie

PHILIPS

Virt. kolonoskopie

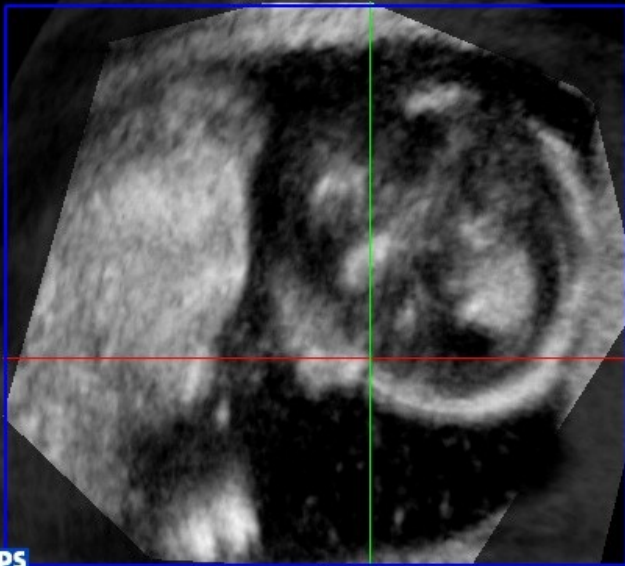
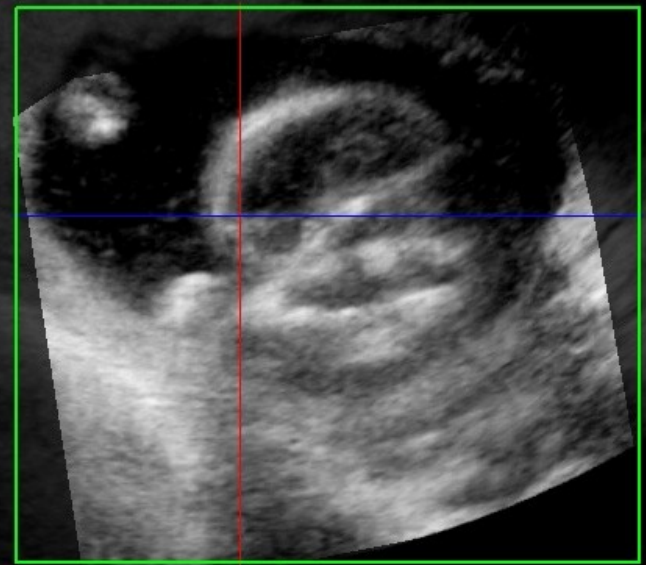
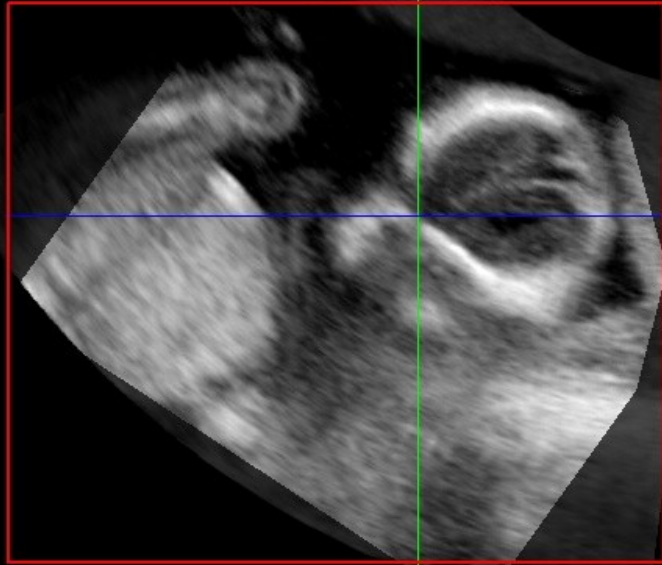

CT urografie

3D UZ

Atlas anatomie - přístup

offline

IS MUNI -> STUDENT -> Studijní materiály (e-learning)
prezentace v PPT

online

pacs.medonline.cz

[TomoCon Web ActiveX Installer](#) – nainstalovat klienta – **pouze napoprvé**
[TomoCon Web System](#) – spuštění prohlížeče

login: aa_stud
heslo: studaa

V informačním panelu (v Internet exploreru žlutý panel nahoře) povolit spuštění ActiveX doplněk

Search...

Ke zkoušce - TEST

Test v IS MUNI (povinný před zkouškou)

IS -> STUDENT -> Odpovědníky (e-learning) *zatím nepřístupné*

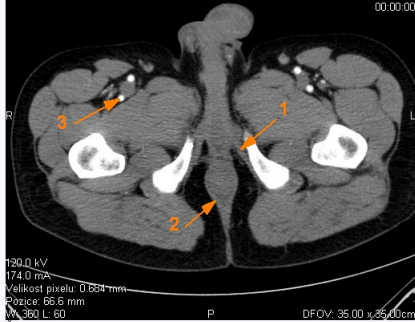
Odpovědník Test z atlasu anatomie
/e/1411/podzim2010/VLDM7X1c/odpib/Test_atlas.qtestec

Tento test ověřuje znalosti anatomie na radiologických snímcích, které jste si mohli prohlížet v programu TomoCon na Radiologické klinice FN Brno. V tomto testu vybíráte JEDINOU SPRÁVNOU ODPOVĚď. Max. doba testu je 30 minut. Na test můžete odpovídat opakovaně (vytvoří se vám nový test). Test je úspěšný pokud odpovíte správně na 15 z 20 zadaných otázek.

• Klikněte: [Ukaž](#) Přehled nastavení parametrů odpovědníku.

Strana 1 Následující stránka Přejít na str.: 1 strany: 1-4 Přiblížně uložit

CT672 A FN BRNO BOHUNICE
Atrial A31931
AX 5/5 01901
CONTRAST 1957/1/1
51Y M
03489
2009/11/17
00:00:00

190.0 kV
174.0 mA
Velikost pixelu: 0.684 mm
Pozice: 66.6 mm
M: 360.0 mm
DFOV: 35.00 x 25.00 cm

Objekt 1 označuje:

- m. obturatorius int.
- m. bulbocavernosus
- m. levator ani
- m. ischioavernosus

* Nechci odpovědět. Chci vymazat, co jsem zaškrtl u této otázky.

CT679 A FN BRNO BOHUNICE
Atrial A31931
AX 5/5 019 Zbývá: 00:29:51
CONTRAST 1957/1/1
51Y M
03489
2009/11/17
00:00:00

